

PRIROČNIK GLOBAL ACTION DAYS

Oprašujmo za življenje

“Oprašujmo” za življenje

Kampanja Global Action Days 2027 je globalno povabilo k raziskovanju skritih živih odnosov in povezav, ki ohranjajo pri življenju ekosisteme, prehranske sisteme, kulture, obalna območja in skupnosti: **opraševanje, razširjanje semen, spore, življenje v oceanih, nočno ekologijo, izmenjavo znanja med ljudmi ter vsakodnevna dejanja, s katerimi pomagamo naravi pri obnovi.**

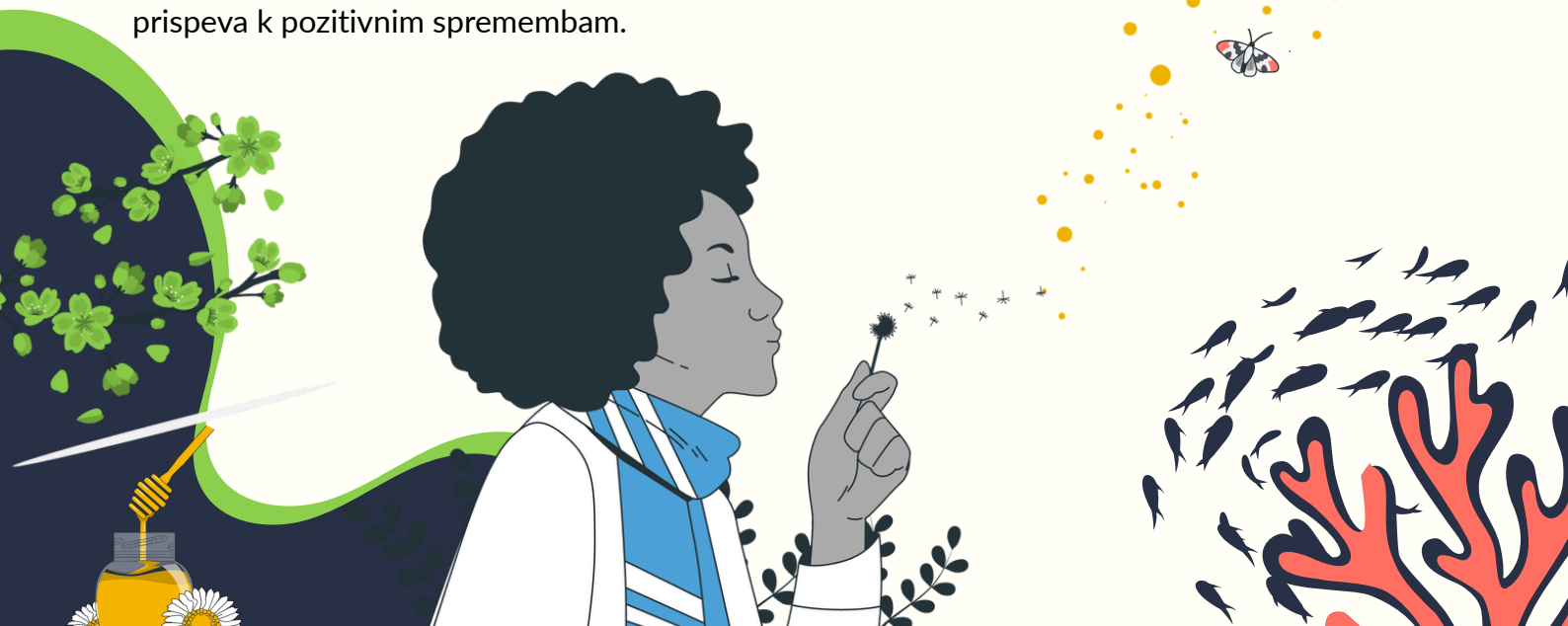

Opraševalci širijo življenje.
Ljudje širimo spremembe,
ki življenje ohranjajo.

Tako kot se cvetni prah širi skozi ekosisteme, se tudi ideje, navade in dejanja širijo med ljudmi in skupnostmi.

Vsak udeleženec je povabljen, da postane nosilec pozitivnih sprememb – tako da razume odnose, ki omogočajo in ohranjajo življenje, prepozna svojo vlogo v njih ter pomaga vsaj eni drugi osebi sprejeti ravnanje, ki je prijazno do opraševalcev.

Od leta 2015 **Foundation for Environmental Education (FEE)** koordinira kampanjo **Global Action Days**, vsakoletno mednarodno pobudo, ki prikazuje, kako lahko tako majhna kot velika dejanja pozitivno vplivajo na naše dobro počutje, naše skupnosti in naš planet. Kampanji se lahko pridruži kdorkoli in kjerkoli ter s konkretnimi dejanji prispeva k pozitivnim spremembam.

“Brenčimo” že

50 let

za okoljsko izobraževanje in ukrepanje

Leta 2027 kampanja **Global Action Days** obeležuje 50 let od sprejetja Tbilisijske deklaracije, ki je pomembno prispevala k oblikovanju globalne vizije okoljskega izobraževanja. Deklaracija, sprejeta leta 1977, je poudarila pomen okoljskega izobraževanja, ki razvija ozaveščenost, znanje, vrednote, spretnosti in dejavno sodelovanje.

Prav v tem obdobju, ob vse večji svetovni zavezanosti okoljskemu izobraževanju, je bila ustanovljena tudi Foundation for Environmental Education (FEE), ki je ta načela začela uresničevati skozi izobraževanje in konkretno delovanje po vsem svetu.

Od šolskih igrišč do poti za opraševalce, od rek do koralnih grebenov ter od šolskih okolij do obal kampanja Global Action Days 2027 to vizijo uresničuje skozi povezave, ki jih opazimo, življenjska okolja, ki jih varujemo, zgodbe, ki jih širimo, ter skupnosti, ki jih vključujemo.

“Oprašujmo” planet - sprememba se začne z obljubo!

Odtis dlani v logotipu **Global Action Days** predstavlja pozitiven vpliv, ki ga lahko ustvarimo s svojimi odločitvami, dejanji in vplivom na druge.

Medtem ko se ekološki odtis osredotoča na obremenitve, ki jih povzročamo planetu, odtis dlani poudarja, kaj lahko sami naredimo za obnovo narave, spreminjanje navad in spodbujanje drugih, da se nam pridružijo.

Ta zaveza idejo spreminja v konkretna dejanja, ki jih lahko izvajamo sami – od ozaveščenosti do dejavnega sodelovanja ter širjenja rešitev v okviru pobude [#GenerationRestoration](#).

»Verjamem, da bi morali imeti vsi vzgojitelji in učitelji, učeči se, obiskovalci, člani skupnosti ter odločevalci znanje, spretnosti, vrednote in priložnosti za varovanje živih povezav, ki ohranjajo naš svet zdrav. Od cvetnega prahu, semen in spor do rek, gozdov, prehranskih sistemov, plaž in oceanov bomo ozaveščenost spreminjali v dejanja ter skozi kampanjo **Global Action Days** krepili svoj ekološki odtis dlani in tako prispevali k pravičnejšemu, bolj zelenemu, bolj modremu in odpornejšemu svetu.«

Ste vedeli? Vedenjske raziskave kažejo, da je večja verjetnost, da bomo svojo zavezo tudi uresničili, če je ta konkretna, javna ter povezana z določenim krajem in časom. Vaš odtis dlani tako namero spremeni v vidno dejanje.

- ☐ **Opazuj in raziskuj:** v svojem lokalnem okolju prepoznavaj eno od živih povezav, razišči, od česa je odvisna in kaj je odvisno od nje, ter ugotovi, kaj potrebuje za uspevanje.
- ☐ **Spremeni eno navado:** izberi eno konkretno ravnanje, ki je prijazno do oprasovalcev, in ga začni izvajati.
- ☐ **Varuj in obnavljaj:** izberi en zeleni ali modri prostor v svojem okolju in prispevaj k njegovi ohranitvi ali obnovi – naj bo to balkon, vrt, zelenica, park, šolsko območje, obala ali drug skupnostni prostor.
- ☐ **Varuj in obnavljaj:** izberi en zeleni ali modri prostor v svojem okolju in prispevaj k njegovi ohranitvi ali obnovi – naj bo to balkon, vrt, zelenica, park, šolsko območje, obala ali drug skupnostni prostor.

Spodbujal/a bom spremembe in k sodelovanju vabim:

_____ **da se mi pridruži.**

Ustvarjajmo žive povezave skozi pet aktivnosti Global Action Days “Oprašujmo za življenje”:

01 Sprememba se začne ... s SREČANJEM ZA SPREMEMBE

Organizirajte kratko javno »srečanje za spremembe«, na katerem sodeluje lokalni voditelj ali druga vplivna oseba iz skupnosti. To je lahko župan, ravnatelj, vodja izobraževalne ustanove, upravljavec plaže, vodja hotela ali marine, pridelovalec hrane, kuhar, naravovarstvenik, znanstvenik, predstavnik starejših v skupnosti, mladinski svetovalac, turistični ponudnik, strokovnjak za obnovo narave, umetnik ali predstavnik mladih.

Namen je preprost: **povezati ljudi, povečati ozaveščenost o opraševalcih, odnosih in povezavah, ki jim omogočajo uspevanje, ter izzivih, s katerimi se soočajo.**

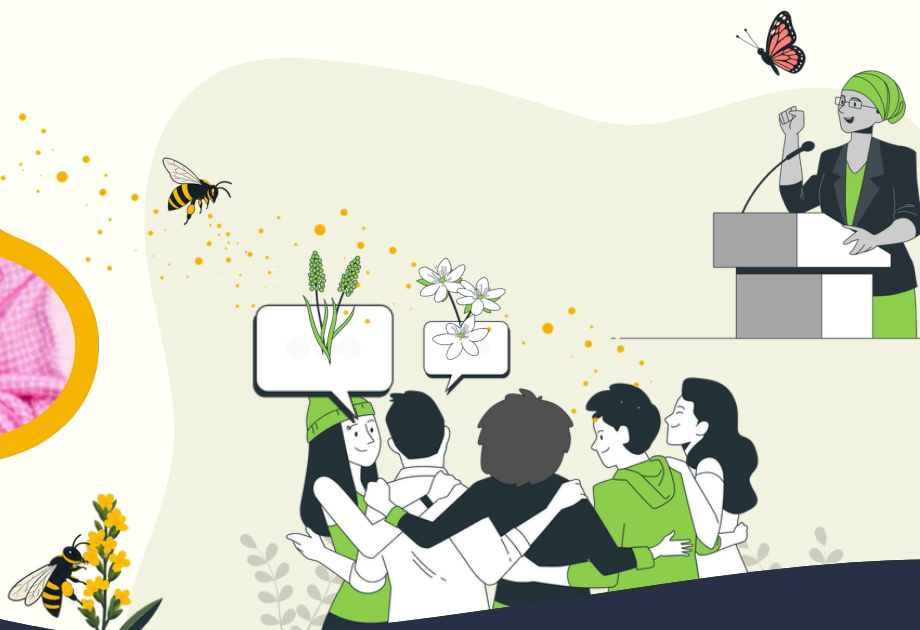
Pridobite vsaj eno javno zavezo za varovanje pomembne žive povezave v lokalni skupnosti. Izberete lahko katero koli dejavnost, ki je pomembna za vaše lokalno okolje, ali pa, kjer je to smiselno, povežete več dejavnosti.

Začnite z majhnimi koraki:

Prositate ravnatelja, naj se zaveže k šoli brez uporabe pesticidov; povabite vodjo hotela, naj zasadi avtohtone rastlinske vrste; ali spodbudite občino, naj v času cvetenja zaščiti obcestno zelenico, bogato z rastlinami za opraševalce.

Naredite korak naprej:

Ugotovite, od česa so odvisni lokalni opraševalci, ter k sodelovanju povabite več predstavnikov lokalne skupnosti, da skupaj sprejmete zavezo za ukrepanje.

02 Sprememba se začne... z Nočno izmeno

Odkrijte opraševalce in ekološke povezave, ki zaživijo ponoči. Vsi opraševalci ne brenčijo ... Ta izziv nočne ekologije raziskuje večče, netopirje, hrošče, ponoči dišeče rastline, umetno svetlobo, varnost in kulturo. Ob tem spodbuja razmislek o tem, od česa so nočne vrste odvisne, kaj je odvisno od njih ter kako lahko skupnosti zmanjšajo motnje in ponovno zagotovijo temo življenjskim okoljem, ki so odvisna od »nočne izmene«.

Začnite z majhnimi koraki:

Zunanje luči, ki jih ponoči ne potrebujemo ves čas, opremite s časovniki ali senzorji; močne svetilke ustrezno zasenčite oziroma zamenjajte žarnice; posadite avtohtone rastline, ki zvečer in ponoči intenzivneje dišijo; ali izvedite preprosto opazovanje večč oziroma netopirjev in svoje ugotovitve delite z drugimi.

Naredite korak naprej:

Ustvarite učno pot »Nočna izmena«, na kateri lahko drugim predstavite, kaj vse oživi ponoči ter kako lahko pomagamo tem vrstam in njihovim življenjskim prostorom.

03 Sprememba se začne ... z Nevidnimi potmi

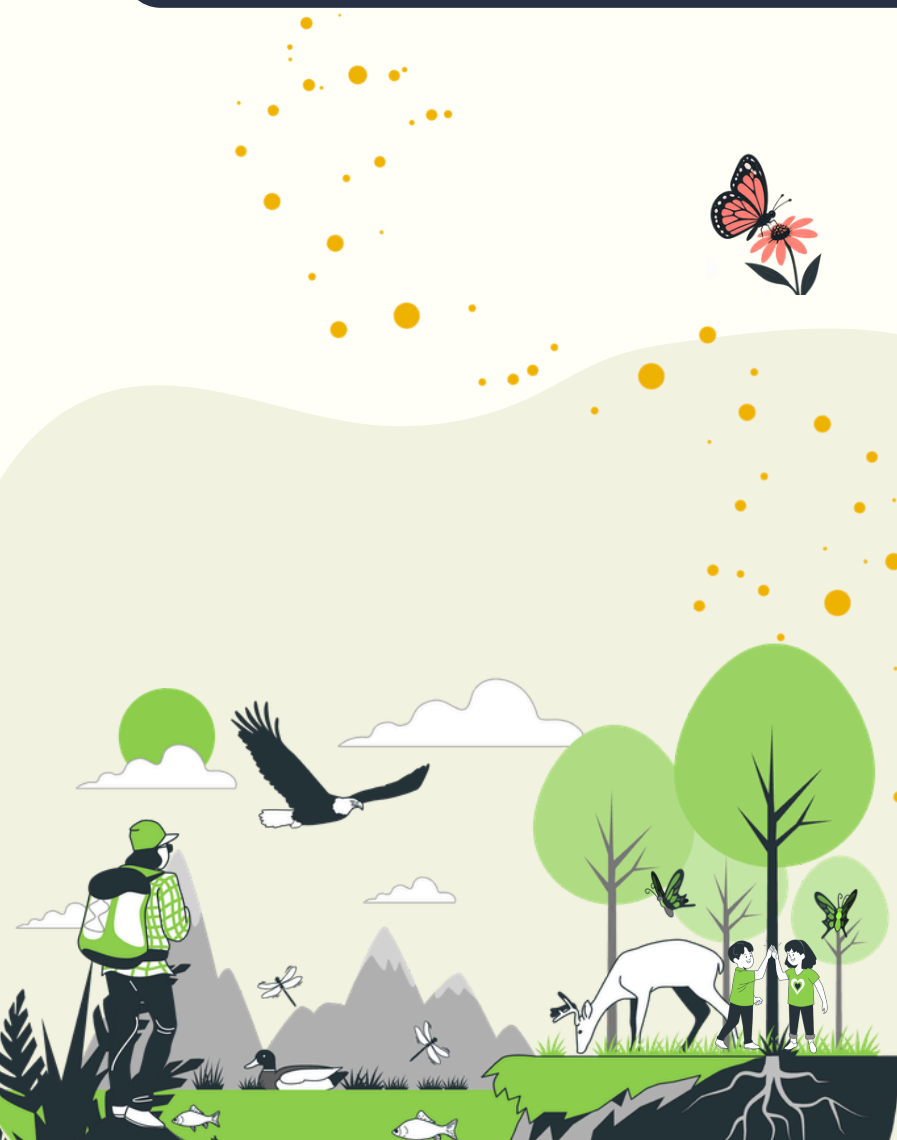
Nevidne poti povezujejo in ohranjajo ekosisteme. Mednje sodijo na primer cvetni prah, ki ga prenašajo žuželke, ptice, netopirji, veter ali voda; semena, ki jih razširjajo živali, veter, voda ali ljudje; spore, ki jih prenašata zrak ali voda; voda, ki prenaša življenje s kopnega v morje; zgodbe in znanje, ki se prenašajo iz roda v rod; ter ideje, ki se širijo skozi skupnosti. Odkrijte eno od takšnih nevidnih poti, ki v vaši skupnosti omogoča kroženje življenja, znanja ali zgodb. Pri raziskovanju si pomagajte z opazovanjem, starimi fotografijami, zemljevidi, umetniškimi deli, literaturo, zapisi ali zgodbami iz lokalnega okolja ter raziščite pot in povezave, ki jo omogočajo.

Začnite z majhnimi koraki:

Ustvarite zgodbo o eni od nevidnih poti z besedami, fotografijami, ilustracijami ali zgodbami ljudi iz skupnosti. Predstavite povezave, ki jo omogočajo, ter pomagajte drugim razumeti, kako so ljudje, kraji in druga živa bitja med seboj povezani skozi naravo, prostor in čas.

Naredite korak naprej:

Svojo zgodbo razširite v lokalni in širši skupnosti – prek lokalnih medijev, družbenih omrežij, javnega dogodka ali z vključitvijo v mednarodno tekmovanje YRE.

04 Sprememba se začne .. s Potnim listom opraševanja

Izberite en vsakdanji predmet, sestavino, kraj, dejavnost ali življenjski prostor ter raziščite žive povezave, ki omogočajo njegov obstoj in delovanje. Te so lahko povezane z opraševanjem, razširjanjem semen, prenašanjem spor, kroženjem vode, prehranskimi sistemi, kulturnim znanjem ali človekovim delovanjem. Razmislite, kako lahko te povezave podprete in ohranjate. Pripravite stran »Potnega lista opraševanja«, na kateri načrtujete svoja dejanja in predstavite rezultate.

Začnite z majhnimi koraki:

Izberite lokalni sadež, divjo cvetlico, mangrovo ali travnik morske trave ter zanj pripravite »Potni list živih povezav«. Opišite, katera živa povezava ga omogoča oziroma podpira, in določite en konkreten ukrep, s katerim boste tej povezavi pomagali.

Naredite korak naprej:

Primerjajte več »Potnih listov živih povezav«. Katere povezave med njimi odkrijete? Kako bi lahko združili moči z drugimi in skupaj dosegli največji možni učinek?

05

Sprememba se začne ...

s Pravičnim dostopom do narave

Raziščite, kdo ima pravičen dostop do zelenih in modrih površin, bogatih z opraševalci, ki so zdrave, varne in biotsko raznovrstne – in kdo takega dostopa nima. Razmislite tudi, kdo ima od teh življenjskih prostorov koristi in kdo zanje skrbi. Nato oblikujte en javni poziv k spremembi. Poglejte širše od očitnega – opraševanje namreč ni le zgodba kopnega.

Začnite z majhnimi koraki:

Preverite, ali je izbrana zelena ali modra površina dostopna tudi ljudem z omejeno mobilnostjo; primerjajte količino sence, prisotnost narave in biotsko raznovrstnost v različnih soseskah; ali pa upravljavca zemljišča oziroma plaže spodbudite, naj uredi dostopen prostor za opraševalce brez uporabe pesticidov in brez onesnaževal.

Naredite korak naprej:

Pogovorite se z ljudmi z različnimi potrebami in izkušnjami ter jih vprašajte, kako bi po njihovem mnenju lahko prostor izboljšali.

Oprašujmo za življenje

Global Action Days je šele začetek.

Še naprej raziskujte, delite svoja spoznanja in ukrepajte za ohranjanje živih povezav okoli sebe ter k sodelovanju spodbujajte tudi druge.

Registrirajte se za Global
Action Days 2027

#GenerationRestoration

STE PRIPRAVLJENI NA NASLEDNJI KORAK?

Svojo pot obnove narave nadgradite tako, da postanete **#GenerationRestoration** ustanova.

Pridružite se globalni skupnosti, ki obnavlja ekosisteme in ustvarja trajne pozitivne spremembe.